

15.02.2023

Ärende/14

§ 46

Ledamoten Sari Sarkomaas motion om att fastställa produktionskostnader för social- och hälsovårdstjänster och göra dem mer transparenta och jämförbara

HEL 2022-008459 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Sari Sarkomaan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Sari Sarkomaa och 24 andra ledamöter föreslår i sin motion att de enhetsvisa kostnaderna för centrala serviceprodukter inom social- och hälsovården fastställs och publiceras för att göra det möjligt att jämföra serviceproducenter och olika produktionssätt.

Målet med stadsstrategin 2021–2025 är att förbättra produktiviteten. En strategisk prioritering är att förbättra tillgången till och kvaliteten på social- och hälsovårdstjänsterna. Under strategiperioden utvecklas kundinriktade servicestigar och säkerställs integrationen av primärvården, den specialiserade sjukvården och räddningsväsendet. Digitala tjänster, teknologi och artificiell intelligens utnyttjas i större omfattning än tidigare.

Produktiviteten förbättras i fortsättningen genom att utveckla stadens egen verksamhet och mer effektivt utnyttja modellen med flera producenter. Med hjälp av en transparent kostnadsjämförelse kan man utreda vad kostnadsskillnaderna mellan olika enheter och producenter be-

15.02.2023

Ärende/14

ror på och vad som faktiskt är funktionellt och följer av olika kundbehov och skillnader i produktivitet.

Det påbörjade kostnadsberäknings- och produktifieringsprojektet har som mål att detaljerat beskriva verksamheten, möjliggöra jämförelse, specificera priser och kostnadsstruktur och öka kostnadsmedvetenheten. Resultaten kan utnyttjas bland annat för att jämföra den egna produktionen, planera köptjänster och prissätta servicesedlar. Produktifieringen och kostnadsberäkningen stöder kunskapsbaserat ledarskap och svarar även på ett riksomfattande behov av upplysningar om social- och hälsovårdstjänster.

Social- och hälsovårdsnämnden har gett ett utlåtande i ärendet. Svaret stämmer överens med utlåtandet.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Sari Sarkomaan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 30.01.2023 § 48

HEL 2022-008459 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

15.02.2023

Ärende/14

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 29.11.2022 § 243

HEL 2022-008459 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveystoimiala antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Sari Sarkomaan ja 24 muun valtuutetun sosiaali- ja terveystoimialan tuotantokustannusten määrittämistä, avoimuutta ja vertailtavuutta koskevasta valtuustoaloitteesta:

"Aloitteessa esitetään, että Helsingissä ryhdytään toimeen keskeisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotteiden yksikkökohtaisten kustannusten määrittelemiseksi ja julkaisemiseksi. Se mahdollistaa palvelutuottajien ja erilaisten tuotantotapojen vertailun.

Helsingin väestö ikääntyy, hoivan tarve kasvaa ja samanaikaisesti sosiaali- ja terveysala kärsii ennennäkemättömästä työvoimapulasta. Tästä johtuen tarvitaan aiempaa tarkempaa talouden ja kustannusten seurantaa. Koska edellä mainittujen haasteiden lisäksi rahoituksen määrä tulee tulevina vuosina pienenevän, tulee pienemmällä rahamäärällä saada aiempaa enemmän terveyttä ja hyvinvointia aikaiseksi ja tämä täytyy pystyä todentamaan.

Helsingin kaupungin yhtenä strategisena tavoitteena on tuottavuuden parantaminen. Tuottavuutta parannetaan jatkossa paitsi kehittämällä omaa toimintaa myös hyödyntämällä monituottajuutta entistä tehokkaammin, jolloin yritykset ja järjestöt otetaan mukaan tuottamaan sosiaali- ja terveystoimialan tuotantokustannusten määrittämistä, avoimuutta ja vertailtavuutta koskevasta valtuustoaloitteesta. Palvelusetelien laajempi käyttö nopeuttaa hoitoon pääsyä ja lisää asiakkaan vapautta valita hänelle parhaiten sopiva palvelu. Tuottavuutta parannetaan lisäksi hyödyntämällä teknologiaa ja digitalisaatiota. Tulevina vuosina Helsingin kaupungin strategisena painopisteenä on parantaa sosiaali- ja terveystoimialan tuotantokustannusten määrittämistä, avoimuutta ja vertailtavuutta koskevasta valtuustoaloitteesta. Tulevina vuosina Helsingin kaupungin strategisena painopisteenä on parantaa sosiaali- ja terveystoimialan tuotantokustannusten määrittämistä, avoimuutta ja vertailtavuutta koskevasta valtuustoaloitteesta. Strategiakaudella Helsingin kaupungissa kehitetään entisestään asiakaslähtöisiä palvelupolkuja ja varmistetaan palveluintegraatio niin perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon kuin pelastustoimen välillä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa että, jotta kustannusrakenteita voidaan jatkossa laskea tarkemmin, pitää tietyn palvelun tai palvelukokonaisuuden tuotannon kustannuksia pystyä laskemaan kustannuspaikka ja kustannuslajikohtaisesti. Tätä varten Helsingin kaupungilla on aloitet-

tu kustannuslaskenta- ja tuotteistusprojekti. Kustannuslaskenta- ja tuotteistusprojektin tavoitteena on toiminnan yksityiskohtainen kuvaaminen, jotta toiminnan vertailu on jatkossa mahdollista. Lisäksi tavoitteena on hintojen ja kustannusrakenteen erittely ja kustannustietoisuuden lisääminen eri palveluista. Tuloksia voidaan käyttää muun muassa oman tuotannon vertailuun, ostopalvelujen suunnitteluun ja palvelusetelin hinnoitteluun. Tuotteistaminen ja kustannuslaskenta tukevat tiedolla johtamista ja osaltaan myös valtakunnallisia sosiaali- ja terveystietojen tietotarpeita. Palvelutuotannon kustannusten arviointia ja vertailua varten on pilotoitu kustannuslaskennan ohjelmistoa 2020–2022. Ohjelmiston hankintaprosessi on käynnistymässä, ja hankinnan jälkeen se voidaan ottaa käyttöön 2023 aikana. Tuotteistus- ja kustannuslaskentaprojektin tuotoksena suun terveydenhuolto esittelee muun muassa kehitystyön suunnitelman ja tuotantotapa-analyytit lautakunnalle joulukuussa 2022.

Läpinäkyvän kustannusvertailutiedon avulla voidaan selvittää, mistä kustannuserot eri yksiköiden ja tuottajien välillä johtuu ja mikä on aidosti toiminnallista, eli erilaisista asiakastarpeista tai tuottavuuden eroista johtuvaa. Eroja eri toimintayksiköiden välillä saattaa aloitteen perusteluissakin mainitun mukaisesti aiheutua laadullisista tekijöistä, ja ne olisi pystyttävä ottamaan huomioon kustannusvertailun tietopohjaa tehtäessä. Lisäksi vertailuja tehtäessä on pyrittävä varmistamaan, että kaikki mahdolliset tiedossa olevat eriävyydet vertailtavissa palveluissa otetaan huomioon. Läpinäkyvällä kustannuslaskennalla voidaan ottaa käyttöön parhaimmat ja tehokkaimmat toimintamallit.

Helsingin kaupunki raportoi yksikkökustannustiedot talousarviokirjassa. Viime vuosina koronaepidemia ja uusi toiminnanohjausjärjestelmä ovat aiheuttaneet haasteita tiedon tuotantoon. Helsingin kaupungissa panostetaan yhdessä Apotti Oy:n kanssa erityisesti suoritettietojen saamiseen, jotta yksikkökustannustiedot saadaan luotettavasti tulevaisuudessa. Lisäksi henkilöstökustannusten kohdistaminen ja henkilöstökustannustietojen oikeellisuuden varmistaminen on kuluvan vuoden osalta ollut haasteellista.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Tulevaisuudessa johdon on pystyttävä seuraamaan ja arvioimaan eri palvelujen tuotantokustannuksia, palvelujen laatua ja vaikuttavuutta sekä palvelujen saatavuutta. Helsingin kaupungilla tavoitteena on, että jatkossa pystytään vertailemaan eri palvelujen sekä palvelukokonaisuuksien tuotantokustannuksia aiempaa systemaattisemmin. Kustannusrakenteiden läpinäkyvyys mahdollistaa palvelutuotannon vertailun oman palvelutuotannon eri yksiköiden välillä ja oman palvelutuotannon vertailun yksityisiin palveluntuottajiin sekä palvelusetelituottajiin ja te-

15.02.2023

Ärende/14

kemään tämän tiedon valossa Helsingin asukkaiden näkökulmasta entistä vaikuttavampia päätöksiä. Lisäksi kustannusvertailutieto mahdollistaisi eri palvelutuottajien tehokkaan kilpailuttamisen.

Tavoitteena on, että kustannusten kasvua saadaan hillittyä. Kustannusten kasvun hallinta ei ole ristiriidassa palvelujen laadun ja saatavuuden kanssa. Kun tuottavuutta pystytään parantamaan johtamisen ja organisoimisen tehostamisella, parhaiden käytänteiden käyttöönotolla sekä hyödyntämällä monituottajuutta, palveluseleitä ja digitalisaatiota, voidaan parantaa ihmisten hoitoon pääsyä ja palvelujen laatua."

Käsittely

29.11.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Samuel Adouchief: Korvataan lausunnon kolmas kappale kokonaisuudessaan seuraavalla muotoilulla:

"Helsingin kaupungin yhtenä strategisena tavoitteena on tuottavuuden parantaminen. Tuottavuutta parannetaan jatkossa ensisijaisesti omaa toimintaa kehittämällä. Kaupungin omaa palvelutuotantoa täydentävät tarvittaessa ostopalvelut sekä yhteistyö esimerkiksi järjestöjen kanssa. muun muassa hyödyntämällä monituottajuutta entistä tehokkaammin, jolloin yritykset ja järjestöt otetaan mukaan tuottamaan sosiaali- ja terveyspalveluita entistä laajemmin. Palveluseleiden harkittu laajempi käyttö nopeuttaa hoitoon pääsyä ja hoitojonojen purkamista. lisää asiakkaan vapautta valita hänelle parhaiten sopiva palvelu. Tuottavuutta parannetaan lisäksi hyödyntämällä teknologiaa ja digitalisaatiota. Strategiakaudella Helsingin kaupungissa kehitetään entisestään asiakaslähtöisiä palvelupolkuja ja varmistetaan palveluintegraatio niin perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon kuin pelastustoimen välillä."

Jäsen Samuel Adouchiefin vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sinikka Vepsä: Esitän seuraavia muutoksia vastaustekstiin:

Lausunnon kolmannen kappaleen toinen virke muutetaan seuraavaksi: "Tuottavuutta parannetaan jatkossa paitsi kehittämällä omaa toimintaa myös hyödyntämällä monituottajuutta entistä tehokkaammin, jolloin yritykset ja järjestöt otetaan mukaan tuottamaan sosiaali- ja terveyspalveluita entistä monipuolisemmin."

15.02.2023

Ärende/14

Lausunnon viidennen kappaleen ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään: "Eroja eri toimintayksiköiden välillä saattaa aloitteen perusteluissakin mainitun mukaisesti aiheutua laadullisista tekijöistä, ja ne olisi pystyttävä ottamaan huomioon kustannusvertailun tietopohjaa tehtäessä. Lisäksi vertailuja tehtäessä on pyrittävä varmistamaan, että kaikki mahdolliset tiedossa olevat eriävyydet vertailtavissa palveluissa otetaan huomioon."

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -otsikon alla olevan toisen kappaleen viimeinen virke muutetaan seuraavaksi: "Kun tuottavuutta pystytään parantamaan johtamisen ja organisoinnin tehostamisella, parhaiden käytänteiden käyttönotolla sekä hyödyntämällä monituotajuutta, palveluseleitä ja digitalisaatiota, voidaan parantaa ihmisten hoitoon pääsyä ja palvelujen laatua."

Kannattaja: puheenjohtaja Kati Juva

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sinikka Vepsä)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 10

Vilja Alanko, Eva Biaudet, Maaret Castrén, Sami Heistaro, Kati Juva, Minna Lindgren, Matti Niiranen, Nelli Nurminen, Mikko Paunio, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 1

Samuel Adouchief

Poissa: 2

Laura Korpinen, Daniel Sazonov

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sinikka Vepsän vastaehdotuksen äänin 10 - 0 (tyhjä 1, poissa 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

08.11.2022 Pöydälle

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

15.02.2023

Ärende/14

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi

Marja Miettinen, johdon controller, puhelin
marja.miettinen(a)hel.fi